Violenţă şi ritual în Moldova lui Ştefan cel Mare

Virgil PÂSLARIUC

Războiul moldo-otomano-muntean (1473-1486), crucial în multe privin-ţe pentru istoria Ţării Moldovei, deoarece nu duce doar la pierderea unui

teritoriu de importanţă strategică („faţada maritimă a ţării"), dar şi deschide calea mutaţiilor statutului internaţional, ce s-au produs în secolul următor. Fiind un război de angajament, ce implica utilizarea maximă a tuturor resurselor ţării nu s-au putut evita excesele. Într-adevăr, aşa cum semnalează documentele vremii luptele cu muntenii, turcii şi tătarii s-au caracterizat printr-o rarisimă violenţă, chiar şi pentru perioada medievală. Totuşi, problema este dacă cruzimile de care vorbesc izvoarele au fost atât de iraţionale, aşa cum a încercat să le prezinte istoriografia tradiţională. Astfel, analiza evenimentelor şi a conjuncturii generale, ne aduc la concluzia că escaladarea în spirală a violenţelor au fost determinate mai degrabă de raţiuni de ordin ideologic, legate de contextul eshatologic în care s-au consumat şi de misiunea pe care domnul Moldovei şi-a asumato din acest punct de vedere. Mai mult, informaţiile din mai multe surse par a converge spre ideea existenţei unei ritualizări ale violenţei, mai ales în prima fază a războiului, rostul cărora nu poate fi descifrat, decât dacă se ţine cont de amplul cod cultural al epocii în care s-au produs.